

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 — — —
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 — — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, márczius 2.

A honvédelmi tárcza.

Gyorsan pereg az országgyűlés munkája. Egyik tárcza a másik után letárgyalva, lekerül a napirendről.

Felszólalás csak akad innen-onnan, de alig kettőt, hármát kivéve, mind személyes jellegű, vagy tendenciájú. Irányító eszméket, a szónok fellépésében az erkölcsi erő súlyát, alig alig éreztük a vita alatt.

Nálunk, hiába, nagyon liberálisan fogják fel a képviselő urak parlamenti kötelességüket. Ismerkedési estélyekkel kezdik, személyeskedéssel folytatják, nem csoda, ha eredménytelenül végzik.

Valamelyik képviselő tud egy jó adomát? Csinál köré egy beszédet, hogy fel-falalhassa a t. Ház előtt, a t. Ház jót nevet, a szónok elégedetten leül — a beszéd sikerült.

Az ország azonban nem kívánja parlamentjétől, hogy »Hasznos mulattató« legyen, elég volna nekünk, ha komoly törvényhozó testület maradna is.

Itt a honvédelmi tárcza tárgyalása. A snájdig Fejérváry ki áll a placzra, egy pár ügyes megjegyzést, rossz magyarsággal, de jó szarkazmussal hallanak tőle, az ellenzék elzengi hazafias frázisait, (most még ez is elmaradt, csak Major képviselő szólalt fel) és le van tárgyalva ez a tárcza is.

Pedig beh jó alkalom volna most egy régi utópiát valóra váltani.

A király látta a nemzet ragaszkodását, át érezte és hasonlóval felelt rá. Látja másik országának szét züllöttségét, a miénk szolid egységét és szívesen jön közenk hosszabb tartózkodásra is.

Észre vette egy másik nagy uralkodóval együtt a magyar baka páratlan voltát és még élénk emlékezetünkben van a katona császár elismerő szava, melylyel a honvédség »Feier-Disciplin«-jét magasztalta.

Felséges császár hátha még a magyar honvéd tüzérseget láttad volna?! Igaz, hogy most nincsen, de mikor volt, 50 évvel ezelőtt!

Nem volt gyors tüzelő ágyu, csak olyan, amelyet egy szegény mester ember tudott önteni harangokból. Idő sem volt a tüzerek kiképzésére, de azért hogyan lőttek ezek a gyakorlatlan honvédek azokból a gyarló ágyukból!?

Hát ha még új technikájú ágyuk, teljesen szakképzett magyar tüzerekre bízva dolgoznának a harczon?

Most lenne legjobb alkalom alkuvás nélkül követelni a magyar tüzérseget.

A király megértette a magyar nemzetet, a nemzet a régi szeretettel ragaszkodik királyához, kinek véleményét még a szocialista paraszt is tudni akarja elébb, míg akcióba fogna. Sem érzékenység, sem kétség nem állna most utjába ennek a kérdésnek.

Az is bizonyos dolog, hogy a természetes rend és a viszonyok folytán is hazánkban van a monarkia súlypontja és minél lehetetlenebbé válik oda át a

viszállkodás békés megoldása, annál inkább szükség lesz Magyarországra, hogy teljes sulylyal léphessen a rendellen viszonyok közé és sulyával össze tartsa a szét züllés útján levő tartományokat is.

Minden politikai józanság azt diktálja, hogy erősítsük azt, akiben bizunk és lehetetlen nem látni, hogy a király bizik bennünk és a viszonyok ziláltsága csak a mi egységes országunk által lesz rendezhető.

Tüzérseget nélkül semmi a honvédség, csonka befejezetlen valami, melyben hiába van meg a vitézség és fegyelem, nem fejthet ki kellő erőt, mint az oroszlan, melynek kivették a fogait.

Ez a tüzérseget remek ajándék volna nemzeti ujjá születésünk 50 éves jubileumára. Örök tartozása volna ez a nemzetnek királyára iránt és ha — ne adj' Isten — baj volna valaha, megmutatná a magyar hadsereg, hogy mire képes akkor, ha királyra parancsára ki kell állania a sikra hazájáért és királyáért.

P—y.

Békésmegye közgyűlése.

Mult hó 28-án tartotta meg Békésmegye tavaszi első közgyűlését.

A közgyűlése szóvá tették azon szocialis bajokat, a melyek különösen Békésmegyében léptek fel oly fenyegető jelenségek között.

A kérdéssel kimerítően foglalkozott maga a főispán is, a ki sok és nagyon helyes esz-közt ajánl az egyre terjedő szocialis-rákfene megszűntetésére. Többnyire azokat, a melye-

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

A gavallérok.

Irta: Mikszáth Kálmán.

Mikszáth legújabb kötetéből, a melyben két novella — a Gavallérok és Ne okoskodj Pista — van, közöljük az alábbi részletet. Mutatványképpen. A gavallérok kitűnő szatirikus rajza a sárosmegyei garasos arisztokracziának.

A bemutatott rajz éppen a csattanója a történetnek, mert itt sül ki egy, az imént lezajlott fényes esküvő után a sok csöndes turpisság az első látszatra fénynek és előkelőségnek látszott, jámbor képmutatás.

* * *

Most már sűrűn jöttek a falvak, Gortván hallottam a búcsukurjongatásokat, melyek nyilván az öreg Csapiczkynek szölkak, de eszem-ágában sem volt megállítani a kocsi. Hajnalodott. Mindjobban kilehetett venni az utat, a mezőket, melyeken csak a kukoricaszárak és a mákok meredeztek helyel-helyel, mintha egy század pangandós katona állna ott haptákban. Az ég pirkadni kezdett keletről s

esipős hajnali szél zörögtette az utszéi fák galyait: szemlátomást fehéredett a természet, de ez a fehérség rosszabb volt a feketeségnél; köd volt, mely leöntötte a falusi házakat, (mintha tejből legyenek uszkálnának), beborította a Simonka hegygerincét és eltakarta az utánunk jövőket. Semmit se lehetett látni, csak a kocsist, a hortyogó telekkönyvi iktatót és a lovak hátulsó lapoczkáját.

A Sóvárra vezető keskeny uton valami bolondos utbahajló galy megcsapta a Bogoz arcját; fölserkent.

— Miféle szemtelenség ez! Ejjnye! Kitérülte szeméből az álmot és szétnézett. Most már egészen világos volt, a köd is foszladozott, Eperjes tornyait látni lehetett.

— Mi az ördög! Hát már itt vagyunk? Bastrancia! Jól mennek ezek a lovacsák. Hanem itt jó lesz megállani, várjuk be a koresmánál a többieket. Egy kis törkölypálinka való-ságos balzsam lesz most. Hé, Pali, megállasz a koresmánál!

A sóvári koresma, melyet egy lefityegő borókaág ékesített, még zárva volt.

— Ugorj le, Pali és rugd be az ajtót. Pali kocsis leugrott és elkezdett dörömbözni, mire nagy nehezen kinyitott az ajtó és előcsoszogott papucsban, pongyolában egy nagy-

szakálu zsidó. Megpillantván az urias phantont, levett sapkával közeledett és bemutatatta magát: — En Kohn vagyok.

— En nem vagyok — viszonozta Bogozy a bemutatást arisztokratikus göggel. — Hozzon egy meszely pálinkát.

Nemsokára csakugyan kibontakoztak az utánunk jövők. De szent ég! Hova lettek a fényes, nyalka equipázsok? Csak vagy négy kocsi jött, de mind kétlovas s azokon hatan-heten ültek, összegyömöszölve, mint az aratótók. A hetyke ragyogó nevű urak, a Keviczkyek, Pruszkayak, Nedeczkyek, Niczkyek, akik mind külön fogatokon mentek tegnap s úgy indultak vissza ma. Hát csakugyan valami gonosz dzsin nyelte el a prűszkülő, tüzes lovaikat, tarsolyos, cifra huszárjaikat útközben, mint ahogy Bogozy mesélte. A kocsik mellett Domboróczy Pista lovagolt, hanyagül eleresztve a Blackston kantárját. Maga a hírhedt Blackston se látszott nekem most a Metternich istállójából valónak (tegnap a fölszigázott illúzió, ma a szétfosló illúzió szemüvegön át nézegettem.) A feje se szép, fűzött lábszára van, a bokája nem elég széles, a csüdje nagyon meredek: szóval közönséges olcsó ló.

Az utolsó kocsiban ültek a legtöbben. Jézus Mária, kik lehetnek? Nini a cigányok,

FELHÍVÁS!

Telephon összeköttetés!

A t. közönségnek érdekében van úgy az olcsóság mint a legújabb divat tekintetében szükséglete beszerzése előtt a tavaszi újdonságokat kalapok, nyakkendő és cipőkben

REICHARD

áruházában megtekinteni Nagyvárad Fő-utca, Orsolya-zárda épület.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

ket a múlt évi egyik országgyűlésen már megemlített.

Természetes, hogy itt — Békésben — kell a leggyorsabb és legerélyesebb tevékenység, mert itt van a legnagyobb baj. Már hogy azután minő sikerrel fognak a bajok orvoslásán fáradozni, az mind a jövő kérdése.

A gyűlés lefolyása különben következő volt:

Békés vármegye febr. 28-án tartott tavaszi közgyűlésén Lukács György főispán nagy beszédet mondott a szocializmusról. Hangsúlyozta a félre vezetett nép felvilágosításának szükségét felolvasások, összejegyzetek, előadások tartása által, másrészt józan irányu néplapok terjesztésével. Hangsúlyozta a munkaadók részéről a munkásokkal szemben való méltányos bánásmód szükségét. Reményét fejezte ki, hogy a vármegye több helyén munkás szervezeteket sikerül megalakítani. Az új gazdasági törvény (1898. II. t. c.) helyes végrehajtásától sok eredményt vár.

A közgyűlés elhatározta, hogy néhai Perényi Lajos volt főispán arczképét a díszterem számára lefesteti. Az üres szolgabírói állásra Salacz Ferenczet választották meg.

ORSZAGGYULES.

A képviselőház ülése.

Budapest, március 2.

Hajdanában danában, —
Ugron Gábor korában . . .

Bezzeg nem adták olyan olcsón a honvédelmi tárczát! Nem jött olyan mosolygó arczczal Fejérváry tábornagy ur a képviselőházba, nem ült ott a piros bársonyszékben méltóságos grandezzával. Hanem idegesen izgett-mozgott, kapkodott ide-oda, mikor a daliás székelly rabonbán fölállott és süvöltő golyóbi-saival megkezdte a csatát. Dörgés és villámlás volt a két kemény férfi háboruja, melyben egy ország gyönyörködött. Néha a lovassági lakatnyában is volt folytatása . . .

Hej, más idők járnak most. Másfél óra alatt vége a vitának, a tábornagy ur viczekkel üti el a szemrehányásokat, a kurucok

mogorván ülnek helyükön . . . Hej másképp volt régente!

Hajdanában, danában, —
Daljás Ugron korában . . .

A mai ülés napirendjére a honvédelmi tárcza volt kitéve, de Szilágyi Dezső csak 1/2 11-kor nyithatta meg az ülést, olyan kevesen lézengtek a teremben.

A napirend előtt elnök bemutatta Bars vármegye közönségének feliratát a gondnok-ság és gyámságról szóló 77. XX. t. czikk módosításáról. Ezután Psikk Lajos előadó jelentette, hogy Mandel Pál mandátumát az igazoló bizottság rendben találta.

Következett azután a

honvédelmi tárcza

tárgyalása.

Szerb György előadó ismertette és elfogadásra ajánlotta a költségvetést.

Major Ferencz: Elismeréssel szól a honvédek kiképzéséről. De ez nem elég. A német császár mindenkor azt hangoztatja, hogy csak valóságos, erkölcsös katona lehet jó harcos. A vallás-erkölcsös irányra nálunk is igen nagy szükség volna. Előadó ezt úgy véli elérni, hogy ha az ezredek könyvtárát is létesítenek s katonai lapot is kiadnának. Továbbá szükség van a katonának a rögtöni segélynyújtásban való kiképzésére. A szocializmusnak is csak úgy lehet gátat állítani, ha az idő, melyet a katonaságnál tölt, a legény erkölcsös, vallásos tanulságok által megszelidíti őket. A katonai nevelés tehát igen fontos. Kéri továbbá, hogy a miniszter a csendőrséget is oktassa ki az első segélynyújtásban. Nem helyesli, hogy a honvédkórházakat megint vállalkozók építik. Ezeket akarta csak felemlíteni.

Elnök a vitát bezárja.

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter: A csapatoknál a legénység részére oktatást adnak az első segélynyújtásban. A csendőrséget külön oktatásban részesíteni csaknem lehetetlen, mert idejük annyira igénybe van véve, hogy őket segélynyújtás oktatásában részesíteni nem lehet. Ami az építkezéseket illeti, a nyilvános árlejtés nem mindig kedvező a kincstárra nézve. Némely helyütt vállalkozóknak adták ki az építést, mert ez nem volt olyan költséges. A katonai könyvtárakat nem lehet berendezni, mert sok pénz kellene azokra, de nem is szükséges, mert a tisztikarnak vannak könyvtárai, a legénység számára vannak olvasókönyvek. Felhozták — ugymond a miniszter, — hogy a legénység káromkodik, valástalan. Nos hát mi katonákat nevelünk, nem

kapaczinusokat. Kérem a költségvetést megszávozni, fejezte be felszólalását nagy derűség közepette a honvédelmi miniszter.

A Ház a tételt megszavazza, s következett a részletes tárgyalás.

Szerb György előadó rövid megjegyzése után

Major Ferencz felelt a miniszternek és ismételte, hogy a valóságosság nagyon gyöngye lábbon áll a hadseregben.

A költségvetés tételét és a budgettel kapcsolatban benyújtott öt jelentést is tudomásul vette a Ház s ezzel a honvédelmi tárcza költségvetését egészen letárgyalta a képviselőház. A jobboldal élénken megéljenezte a minisztert.

Az elnök a holnapi napirendre a pénzügyi költségvetést tüzte ki.

Boda Vilmos rövid megokolással fejtegeti a belügyminiszternek, hogy a budapesti rendőrség mily kiméretlenül bánik a közönséggel, s felhossa egy Budapesten lakó, idegen honos amerikai asszony esetét.

A harmadik vashid építése.

— A szépitési egyesület vál. ülése. —

A nagyváradi szépitési egyesület tevékenységének sokat köszönhet Nagyvárad város közönsége. Csendben kiváló működést fejtett ki. Elég ha rámutatunk a sok között a Bémer-tér rendezésére, a melyet csak a ronda Giretház elhanyagása által létesített.

A választmány tegnap ismét egy fontos ügygyel foglalkozott. Géczy Lajos egyesületi felügyelő hosszú alaposan indokolt előterjesztésben Széles-utca rendezését s ezen utcánál egy harmadik hid építését sürgeti. A közgyűlés elé terjesztendő jelentés, — bár nem minden tag osztotta azon véleményét, hogy a hid építése a közeljövőben kiépíthető, — általános elismeréssel találkozott.

A választmányi ülésen jelen voltak:

Beöthy László főispán elnök, Des Echsrolles-Kruspér Károly, dr. Bulyovszky József, Géczy Lajos, dr. Molnár Imre, Kertész Miksa, Hegedűs Géza, dr. Adorján Ármán, Busch Dávid, Windisch Márton és Halász Lajos.

A titkár szóbeli jelentése kapcsán elhatározták, hogy a Széchenyi-téri kioszk bérletének átengedését, visszavonásig kérni fogják Nagyvárad városától az egyesület részére.

Az utca-biztosokra vonatkozó s Mezey Mihály által készített memorandumot ismételve

az eperjesi banda, hátul a cimbalom, odakötözve a saraglyához, elől a brugó, mint egy nagy kürtő.

A korecsma előtt szívélyes volt a találkozás. — Jó reggelt fiúk, jó reggelt! A gavallérok leugráltak, üde mosolylyal, kifogyhatatlan kedélylyel, csillogó lélekkel, de az orczáik, ruháik gyűrűttek voltak, azingallérok piszkosak. Nem tették rám többé azt a végtelenül előkelő benyomást, amit tegnap.

— Hollá korecsmáros, törköly pálinkát! (Hm, tegnap még a Prunelle Naltet se volt nekik elég jó.)

Jöttek az üvegek sorba. Kohn nem győzte hordani: Kohnné is kibujt a vaczkából és segédkezett. Domoróczy nagy kedvre szottyant:

— Hej, more, elő azokat a szerszámokat, hamar valami szomorú nótát! A legszomorubbát.

Egy pillanat nem sok és kézben volt hegedű, brács, fuvola, minden. Babaj, a primás, ravaszul mosolygott. Aztán rárántotta a Got erhaltet (mivelhogy ez volna a legszomorubb nóta.)

Az urak kaczagtak a Babaj tréfáján, szinte a hasukat fogták, de a lovaikra nagy hatással volt; egyszerre csak elkezdtek ütemre mozgatni a nyakukat és a lábaikat, a Domoróczy paripója pedig neki iramodott ezekre a hangokra az exerciziózásna, megszegte a nyakát a szügyibe és olyan szabályos pirouetteket vágott ki, hogy egy generális is megbámulhatta volna.

— Mi lelte ezeket? — kérdém csodálkozva.

— Hát nem látod? Csupa honvédlovak; az aerariumtól kikölesönözve.

Nagy hályogot rántott le a szememről; egyszerre megteltem mindenféle gyanuval s a mint újra felézhelődöttünk a kocsikra, az Eperjesig tartó rövid uton keresztkérdésekbe fogtam Bogyó uramat.

— Hát ezek az urak hova mennek? Hiszen ezek mind a falukról jöttek tegnap.

— Mert még tegnapelőtt oda mentek ki, összekészülni a lagzihoz, de voltaképpen egyszerűs mind eperjesi hivatalnokok.

— A Pruskayak is?

— Azok a kataszternél vannak.

— Lehetetlen! — És Domoróczy?

— Ő irnok a megynél.

— Hát Keviczky?

— Ellenőr az adóhivatalnál.

— Szünj meg, öreg, örültté teszel.

Bogyó a vállát vonogatta és a szemem közé fujta a szivarfüstöt.

— Hát azok a négyesek, — kiáltám — az a pompa, a fény, a ragyogás, a havanna szivarok és minden minden?

— Füst és pára. A négyesek ki voltak kölesönözve. Innen a szerszám, onnan az első két ló, amonnan a hátulsó két ló, egy negyedik helyről a tilbury vagy a sandlaufer.

— De hisz ez valóságos csalás!

— Paperlap! — vágott közbe Bogyó hevesen. — Ugyan kit csalnának meg? Hiszen

mindenki tudja a másokról, hogy nincs négy lova. E jó fiúk mindössze a formákat tartják meg velem együtt . . . a szép ősi formákat. Hisz ez olyan kedves. Mi rosszat lehetsz ebben?

— Csak nem akarod azt mondani, hogy az őrnagy ötvenezer forintja. . . .

— Nos igen, az is csak egy forma.

— Mit? a kötelezvény. . . .

— Nem ér őt garast. Königrätznek egyebe sínes e kerek földön, csak a kis nyugdíja. Flég ezimeres számár volt, hogy nem valami okosabbat kért a királytól, mint a kamarásságot; megkapta volna. De hát a szegény ördög olyan hiu, mint egy vén hofdáma . . .

Izzadtság csurgott a homlokomról, szemeim tágra dagadtak a csodálkozástól.

— No ez szép história. De az öreg Csapiezky kötelezvényével csak nem ugy van?

— Oh jaj, — nevetett Bogyó, olyan jóízűen, mint egy zuhatag, — még ugyabban! Csapiezkinak idáig ér az adóssága.

És mutató ujjával az ádámsutkáját birizgálta.

— De így lefőzni a szegény új házassokalt — tündötem, újra és újra visszatérve e csodálatos szemfényvesztéshez és végig gondolva az eseményeket.

— Ostobaság! Az új házassokalt igen jól tudták, hogy azok a kötelezvények nem érnek egy hajító fát sem, de nekik is tetszett, őket is gyönyörködtette a forma előkelősége.

— És a vendégek?

kiadják a Gyálókay Lajos elnöklete alatt működő bizottságnak.

Az utcák elnevezése és számozására nézve semmi lépéseket nem tesznek, mivel a város vette kezébe az ügyet s az jelenleg tárgyalás alatt áll.

Életre való indítvány.

Ezután Géczy Lajos egyesületi felügyelő terjesztette elő a közgyűlés elé készített jelentését, amely tulajdonképpen indítvány az egyesület munkaprogramjára vonatkozólag.

A jelentés szövege szerint a következő:

Tekintetes közgyűlés!

A múlt 1897. év egyesületünk életében nyugvópontot jelent, miután messzebbható tevékenységünk a muzeum környékének befásítása és rendbehozatalához való hozzájárulás által volt lekötve, úgy, hogy csak a már létesített meglévő fák és ültetvények ápolására, fenntartására szorítkoztunk.

Általában elmondható, hogy mindenütt, hol városunk közönségének kényelme és a köztérk aesthetikus berendezése kívánták, egyesületünk erejéhez mérten megfelelő kitűzött céljának és a jövő mindössze csekély módosításokat fog igényelni; kivéve két helyet, ezek: a Városliget és »Széles-utca«. A Városliget rendezésére célzó javaslat most lévén városunk képviselőtestülete elé terjesztendő, ez ügyre egyesületünk hatásköre nem terjed ki, ellenben a Széles-utca rendbehozatala megérdemli, hogy vele bővebben foglalkozzunk és végrehajtását ne késleltessük.

Tisztelt közgyűlés! Ezen rendezés terjedelmes műszaki és számadási előmunkálatot igényelvén, ez ügyben most csak az általános szempontok megvilágítására szorítkozhatom, addig, míg becses hozzájárulásokat kinyervén részletes tervekkel és költségvetéssel állhatok elő.

A Széles-utca, amint Nagyvárad-város térképén is látható, a vasuti főállomásnál kezdődő Muzeum-utcának s a püspöki kert és Schlauch-park közt elvonuló utcának természetes s egyenes folytatása a körösparti zátonyig. Hossza mintegy 160, szélessége mintegy huszonöt öl, úgy, hogy területe két és fél katasztrális hold.

Szélességének mintegy harmadában mély árok vonul le a Körös felé. Esős időben sárfészek, nyáron portenger, az árok pedig békalencsés, posványos vízzel terjeszti a miazmákat, miben hűségesen segíti az utca végén levő személtlerakódó hely, mely a Körös medrét majdnem megközelíthetlenné teszi. A parton lézengő néhány csuca száradt vén fa perspektíváján át a tulsó parton néhány deszkabódé

hátrább a marha-és lóvásártér épületei látszanak.

Kellemetlen és lehangoló kép ez arra, kit utja véletlenül arra visz, hát még azokra mily hatással lehet ez a környezet, kik családjokkal együtt ezen környezetben élnek le életüket; lubiczkolnak a sárban, szívják a poros és rothadó szemét stagnáló víz kipárolgása által fertőzött levegőt.

Pedig Uraim mindezen segíteni nem csak lehet, hanem kell is; annál is inkább mert, ezen utcarendezés egy más még fontosabb kérdéssel van szerves összefüggésben.

Elvben azt hiszem tisztelt közgyűlés, senkinek sem lesz a fentebb vázolt, a bennük élőkre szomorú és káros, általában pedig türelmetlen és Nagyvárad városához nem méltó állapotok megszüntetése ellen kifogása, de a megoldásnál — bármi eltérők is lehetnek erre nézve a vélemények — szerény nézetem szerint nem mellőzhető már sokáig a Széles-utca Köröszre való torkolásánál a Köröszön átvívó hidépítésének kérdése.

Igen uraim, mintán a hatóságok figyelme mindenre ki nem terjedhet s egyesületünk eddigi működése városunkhoz és önmagához méltóan mindig a közérdekeket tartotta szem előtt, feltétlenül szükségesnek tartom, hogy a mi társadalomból eredő és a társadalom hasznára szolgáló törekvéseinket úgy kell irányítanunk, hogy azok ne csak a hatóságok intézkedéseire simuljanak, hanem előfutárai előkészítik, esetleg előidézői és kezdeményezői legyenek.

Legyen szabad tehát, még mielőtt szorosán véve a Széles-utca rendezésére nézve megjegyzéseimet és javaslataimat megtenném, e hid építő szükségességét hangsúlyoznom.

Városunk vidékről jövő három főközlekedési útja: a B.-Püspöki felől jövő, az aradi és a kolozsvári országutak. Ezen utaknak a városba nyúló folytatásain való forgalom rendezését és szabályozását mozdítaná első sorban az említett hid.

A B.-Püspöki felől főleg ló- és marhavásár napokban beözönlő szekerek és jóság, a Fő-utca és főleg a Bazar-szoros szűk volta és a rendes városi forgalom élénksége folytán, nagyobb részben a Muzeum-utcán át a Szt.-János-utczára, kisebb részben pedig a Sztaroveczky-utczára van terelve.

Ne feledjük, hogy már a vámnál is nagy a torlódás, hát még itt a városban, mikor szénás, szalmás, lóggós és saraglyához kötött lovakkal ellátott szekerek és mindenféle jóság tarka tömegben gomolyog be és délután és estefelé ki a városból.

A két utvonalon hossza úgy aránylik a hid által megnyitandó új közlekedési úthoz, mint 15 illetőleg 18 a kilenczhez, azonkívül a Sztar-

oveczky-utca forgalma, akár a felső, akár az Aldás-utczán keresztül, a Szt.-László-téri vashidon vonuljon is át, okvetlenül össszetalálkozik a kolozsvári utával. A Szt.-János-utczára kerülő közlekedési eszközök és jóság pedig ezen szűk — főleg a hidfelé eső hosszabb részében, sikkatószerű helyen vergődnek.

Mindkét helyen torlódás, szekerek összakadása, czivakodás, embernek, állatnak árunak egyformán való veszélyeztetése szemléltethető.

Általában a szóban levő hid építése esetén a vasuti főállomástól a fa- és deszkapiaczra a ló-és marha-vásártérre, az aradi-utca és viszont, s az érdekelt városrészek közt való közlekedési ut jelentékennyen rövidül.

Ne feledjük azt sem, hogy a városunkban levő cs. és kir. huszárság, tüzérség, laktanyái a m. kir. honvédség és talán a csendőrség laktanyái is, az aradi-ut végén épültek, vagy fog-
nak épülni.

Rendkívüli könnyebbségére volna a városon átvívó ut ezen megrövidítése a katonaságra és lovakra nézve, főleg a nyári hónapokban, ha nem volnának kénytelenek a kemény burkolatu, hosszú uton (15:10 hez) kivonulni és ugyanazon, mikor már csak úgy izzanak a köveket és a házak a naptól, visszatérni.

Ilyenkor egy negyedóra »vigyázban« haladva szomoruan gyarapítja a kidőlték és kórházba kerültek számát.

Ezenkívül említett laktanyáknak a szénával, szalmával való ellátása is sokkal gyorsabb és könnyebb lenne, — s nem mellőzhető az sem, hogy a vasuti állomásnak a javasolt módon való könnyebb és gyorsabb megközelíthetése mennyire ajánlatos az óriási mennyiségű felszereléssel és podgyással ellátott lovasságra és tüzérségre nézve, akár nagyobb hadgyakorlatok, akár háboru esetére.

Fentiek mellett meg erősen esik a mérlegbe, hogy a hid létesítése esetén, a káptalan csordát nem kellene a városban, főleg a szűk Szt.-János-utczán, a Bémer- és Szt.-László-téren keresztül hajtani, mi nemcsak a köztisztaság rovására megy, hanem a közbiztonságot nagy mértékben veszélyezteti.

Erős meggyőződés, hogy e hid építésének szükségességét nem alterálja a Bazar-szoros esetleges rendezése, miután a teher- és a jóságforgalom arra felé irányítható úgy sem lesz, a vásártér áthelyezését pedig utópiának tartom, miután e vásártérek most a lehető legcélszerűbb helyen vannak. E nagy költséggel létesített vásártérekért nemcsak a folyóvíz közelsége miatt irigyelhet sok más város, hanem azért is, mert a legtöbb jóság ugyanis az aradi és b.-püspöki-úton hajtva be, a hid építése esetén itt helyezhető el legcélszerűbben, a nélkül, hogy a városban áthajtva megakasztaná a forgalmat, vagy veszedelmet idézne elő.

A Körös baloldalán levő sívár, dísztelen területet, melyet a sátoros cigányok használnak szálló helyül (tűzelve nádfedelű házak és faraktárak közelében) hol szemét halmokra, gödrökbe lökött hulladékokon kóbor ebek marakodnak, teljesen átalakítaná a hid építése.

A hid tehát elkerülhetetlenül szükséges, de létesítése befolyásolja a Széles-utca rendezését, főleg a több helyütt szükséges feltöltés és fasorok létesítése dolgában.

Ezért indítványom oda terjed, hogy a fentiek alapján intézzen felterjesztést a »Széles-utca egyesület« Nagyvárad város tanácsához és törvényhatósági bizottságához és hívja fel a város figyelmét ezen hidépítés égető szükségére, mely hid a város egyik igen nagy kiterjedésű és igen népes, de egyszersmind egyik legelhanyagoltabb részét emelné ki egy csapással hihetetlen elhagyatottságából és elmaradottságából.

Természetesen hangsúlyozom, hogy a felterjesztésben a fentebb vázolt általános közérdek, közegészség, közlekedés és köztisztaság érdekeinek kitüntetése mellett kéressék fel a város törvényhatósága, hogy óhajunk teljesedése esetén, a hid építkezési módjait az egyesülettel ideje korán közölni s addig is a Széles-utca végén a személtlerakást betiltani, a gyalogjárók szélességét kijelölni, gyalog és kocsijárókat, valamint a vízfolyását gyorsítandó, az árok alját és oldalait megfelelően burkoltatni ne terheltessek.

Ezekkel kapcsolatban még a fentiek elintézése előtt meg kell nyernünk, hogy a városi

— No, azok is mind tudták.

— És mégis ujjongtak, lelkesedtek.

Természetesen. Mert mi sárosiak nem érünk rá a szégyenségünkre gondolni, ahelyett örökké abból tartunk főpróbákat, hogyan csinálnánk, ha gazdagok lennénk. És ha sikerül az előadás, örülünk neki, tapsolunk magunknak, s ha látjuk, hogy valóságnak tartja az idegen, tudjuk abból, hogy hiba nélkül játszottunk.

— Megállj csak — kiáltám, a kezét megragadva, — e szerint a Párisból jött ferslagban . . . nem a Chatelot ruhái voltak . . .

— Dehogyan Nincs is ott Chatelot nevű szabó. Egy jó ötletke az egész. Mindössze annyi igaz, hogy az a ferslag valószínűleg egy ferslag volt. De végre is — szölt és most egyszerre váratlanul kevélyen fölemelte a fejét — ez itt szokás minálunk és a szokások mindenestire tiszteltreméltók, édes bruderékám. A mi pedig a dolog érdemét illeti, hát ha nem is egyiké, másiké vagy ezé, akinél látod, de okvetlenül valakié; a fény, a pompa, a ragyogás, az élvenség, a finomság, fesztelenség és kedélyesség, az uri allure-ök, a lovak, az ezüstnemű, a griffek, a tonus nemessége a mienk mindnyájunké. Csak szét van osztva és ha azt bizonyos alkalmakkor mesterségesen egy rakásra hordjuk, kinek mi köze hozzá? Igaz-e vagy nem? De már itt vagyunk. Hová parancsolod, hogy letegyelek?

A tegnapi vendéglőbe szálltam be s mielőtt délben hazautaztam volna, délelőtt fölkerestem Kubányi Sámuel igazgató urat a takarékpénztár helyiségeiben, hogy átadjam neki az Endre által rám bízott csomagot.

Apró pupos emberbe volt, nyájasan mosolygott, mikor bemutatam magamat. Hogy megkínáljon, kivette szivartárczáját a zsebéből, melyen egy méh, a takarékoság szimbóluma, volt emailokkal kirakva. Olyan furcsa volt a sok czimeres tárca után, melyeken griffek, sasok zergék és orozslánok ágaskodnak, ez a méh . . . Egy méh? Sárosban Mit szemtelenkedik itt egy méh?

Átadtam a csomagot, mondván, hogy ifjabb Csapiczky ur küldi.

Átvette, lefejtette róla a papírt; egy ékszer volt; fölnyitván futólag belepillantott.

— A smaragd ékszer — és a kezét dörzsölte. — A smaragd ékszer — ismétlé és átadta egy hivatalnoknak, aki a sorompókon belül ült.

Én a térítvényt kértem vissza.

— Igen, igen, igen, — szölt éneklő hangon. — Keresse meg a térítvényt dominye Brányik, az ékszert pedig csak hagyja künn . . . mert délután megint elviszik. (Ujra a kezét dörzsölte és jóízűen szippantott egy szinte méhvel díszített burnót-szelenczéből.) Egy Vinkóczy kisaszony esküszik holnap Lásztován.

tolonczház építése alkalmával kikerülő nagyobb tömeg föld a közeli Széles-utca alsóbb helyeinek, főleg a Körös partjának feltöltésére fordítassék.

Azért tisztelettel kérem tekintetes Közgyűlés, hogy a szükséges műszaki előmunkálatokra való engedélyt, illetőleg felhatalmazást és hitelt megszavazni sziveskedjék.

A Széles-utca, vagy helyesebben tér, rendezésének alapját a feltöltés képezi, azután a két gyalog járónak, az árok két partjának faszorokkal való szegélyezése, végre a déli házior és az árok közti résznek befásítása, esetleg parkozása.

Mindeme munkálatok végzése szükséges a hidépítés megkezdése előtt, hogy addig az uttest a város terhét képező burkolási munkálatok megkezdéséig megülepdedjék és a fásítás ne legyen utólagos feltöltések által veszélyeztetve.

Míg az előkészületek, szives hozzájárulásukat feltételezve, befejezve nincsenek, tartózkodom a részletekbe való becsátkozástól, csak ismételve kérem indítványaim elfogadását, hogy a Széles-utczából Rákóczy-teret alakíthassunk, megfelelően a kegyelet és a közszükség követelményeinek, mert ha nem haladunk az idővel, az tulszányal bennünket, s ha mi nem látunk erélyivel a munkához, életünk alkonyán, kortársaink és utódaink kritikája fogja megmutatni, hogy mulasztásunk bűn lett volna a jelenen és jövődön.

Nagyváradon, 1898. márczius hóban.

A tekintetes közgyűlés

alázatos szolgálja:

Géczy Lajos,

egyesületi felügyelő.

Busch Dávid helyesli Széles-utca rendezésének eszméjét, de nem azon az alapon, hogy hidat építsenek. Ez nagyon is sokba kerülne s mégis káros volna az a város fejlődésére, mert megoszlanék a forgalom, a nélkül, hogy valamivel több jövedelme lenne a városnak. Ezután a mellett érvelt, hogy a vásárt a Kommandáns-réten kell összpontosítani. — Széles-utczán hidépítés nélkül kell rendezni.

Böthy László főispán a két kérdést: t. i. a hid építését és Széles-utca rendezését külön választandónak tartja.

Dr. Molnár Imre a mellett szólal fel, hogy a vásártérek rendezéséig nem lehet a szönyegen levő kérdésben határozni. Az az első kérdés, a mely a többit irányítja. Különben annyi és oly nagy kérdések várják a közel jövőben megoldásukat, hogy a kiadások kérdése megközelítőleg sem tárgyalható most.

Dr. Bulyovszky József nem tartja az aggályokat olyanoknak, hogy most elejtse az egyesület a szép eszmét. — Ha egyéb haszna nem lenne is, siettetné a vásártérek rendezésének kérdését.

Végre is a választmány kimondotta, hogy a hidépítést nem látja ez időszert kivihetőnek, hanem azért a közgyűlésen felolvassák, hogy az eszmével minél szélesebb körben megismerkedjenek.

A jelentésnek Széles-utczára vonatkozó részét akként terjesztik a közgyűlés elé, hogy az egyesület szerény anyagi viszonyai miatt csak a legszűkebb körben való rendezésre nézve készítsen a felügyelő tervet és költségvetést.

A Városliget útja.

Ezután szóba jött a Városliget rendezése. A választmány tagjai kifejtették, hogy addig a Városligeten semmi nagyobb munkálatot nem lehet tenni, míg kocsiközlekedésre is alkalmas lejáró utat nem készítenek.

Dr. Molnár Imre ezt a területet tartja a legalkalmasabb sétahelynek. Indítványozza, hogy egy ut kisajátítása vagy megvétele végett egy 5 tagú bizottságot küldjenek ki.

Indítványát elfogadták a dr. Molnár Imre elnöke alatt Géczy Lajos, Hoványi Géza, Busch Dávid, Ragány János és Mezey Mihályból álló bizottságot küldtek ki a levezető ut ügyében.

A pénztárnok bejelentette, hogy az elmúlt évben a bevétel 364 frt, a kiadás 83 frt volt; az egylet vagyona 1521 frt.

Az egyletből kiléptek: Kunz Gusztáv, Kiss

Elek, dr. Baróthy Ákos, dr. Berkovits Ferencz.

— Belépett 15 új tag. — Tudomásul vették. A közgyűlést márczius hó 13-án d. e. 10 órára tüzték ki a városháza termébe a következő tárgysorozattal:

Évi jelentés.

Felügyelő jelentése.

Pénztárnok jelentése.

Számvizsgálók jelentése.

A választmányból kilépett és meghalt 5 tagnak: Papp Jánosnak, dr. Rednik Józsefnek, Knapp Ferencznek, Kunz Gusztávnak, dr. Berkovits Ferencznek a helyeit betöltik választás utján.

Helyettök a választmány dr. Bulyovszky Józsefet, ifj. Rimler Károlyt, Oszterlamm Armin, Papp Györgyöt és Urbán Adolfot ajánlja. Ezzel az ülés véget ért.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Márczius 3. Közigazgatási bizottság ülése a városházán d. u. 3 órakor.

Márczius 13. Szépítési egylet közgyűlése d. e. 10 órakor a városházán.

A vasárnapi népszerű felolvasások sorrendje:

Márczius 6. »A költőzködő madarakról.« Tartja Pottassy János.

Márczius 13. »Márczius 15-ének emléke.« Tartja dr. Turr Lajos.

Márczius 20. »A nagyitokról.« Kisérletekkel tartja dr. Tóth Mihály.

* Az özvegy trónörökösne betegsége.

Stefánia főhercegné, özvegy trónörökösne 6 es. és kir. fenségénél több napig tartott influenzaszzerű tüdőhurut után baloldali tüdő- és mellhártyalob lépett fel. A láz mérsékelte. Az éjjeli nyugalom kinzó köhögési rohamok és lélekzési nehézség által nagyon zavarva. A betegség lefolyása eddig szabályos.

Első orvosi jelentés.

Ő cs. és kir. fensége meglehetősen nyugodtan töltötte az éjt A tüdőlob fejlődésében egyelőre szünet látszik mutatkozni, de hogy ez végleges-e, az még nem határozható meg. A kedélyállapot ma nyugodtabb. A láz nagyot csökkent.

Kelt Bécsben, 1898. évi február hó 28-án.

Dr. Widerhofer s. k.
tanár.

Dr. Auchenthaler s. k.
udvari orvos.

Második orvosi jelentés.

Stefánia főhercegné, özvegy trónörökösne 6 es. és kir. fenségénél délután a láz újabb emelkedése mutatkozott egészen 39 fokig; reggel felé a láz csökkent. A tüdő bal szárnyában a lobosodás még tovább terjedt. A többi tünetek a betegségi állapotnak megfelelőek.

Kelt Bécsben, 1898. évi márczius hó 1-én, délelőtt 11 órakor.

Dr. Widerhofer s. k.
tanár.

Dr. Auchenthaler s. k.
udvari orvos.

* **Dániel miniszter kitérítése.** A földmívelésügyi miniszter kitérítéséről — melyről tegnapi távirataink között megemlékeztünk — a hivatalos hozza a következő legfelsőbb kéziratot:

A személyem körüli magyar miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztése folytán báró Dániel Ernő kereskedelemügyi magyar miniszteremnek, kiváló szolgálatai elismerésül, első osztályú vaskorona-rendemet díjmentesen adományozom.

Kelt Budapesten, 1898. évi márcz. hó 1-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

B. Bánffy, s. k.

* **Márczius 15-ike ünnepéhez.** A mint mindjobban közeledik az ötven éves évforduló napja, annál inkább készülődik az egész társadalom, hogy minél impozánsabb módon ünnepelje a nemzet nagy napját. A szabadelvű párt elnöke, mint a márczius 15-iki ünnepély rendező bizottságának egyik elnöke a következő meghívót intézi a bizottság tagjaihoz és a kir. jogakadémiai ifjuság küldötteihez:

M e g h í v á s. A márczius 15-én tartandó ünnepségek végrehajtására kiküldött közös bizottság tagjait, valamint a jogakadémiai ifjuság küldötteit is tisztelettel felkérem, hogy folyó hó 3-án — csütörtökön — d. u. 3 órakor a Széchenyi szállodában tartandó értekezleten megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1898. márczius 2. Hlatky Endre, a rendező bizottság egyik elnöke.

* **Közigazgatási ülés.** Nagyvárad város közigazgatási bizottsága ma, csütörtökön délután 3 órakor tartja rendes havi ülését.

* **Párisi kiállításunk történelmi bizottsága.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter az 1900 évi párisi nemzetközi kiállítás magyar történelmi kiállításának rendezésére szervezett történelmi bizottságnak tiszteletbeli elnökévé Vaszary Kolos hercegprímást, elnökeivé: gróf Széchenyi Béla v. b. t. tanácsost és gróf Bánffy György v. b. t. tanácsos főajtónálló mestert, tagjaivá: gr. Andrassy Géza cs. és kir. kamarást, gr. Andrassy Dénes főrendiházi tagot, gr. Apponyi Sándor cs. és kir. kamarás, főrendiházi tagot, herceg Batthyány-Strattmann Ödön v. b. t. t. gör. kel. patriarchát, Bubiés Zsigmond v. b. t. t., kassai püspököt, herceg Esterházy Pál v. b. t. t., tanácsost, dr. Fejérfalvy László muzeumi igazgató őr, Gromon Dezső v. b. t. t., honvédelmi államtitkár, Herman Ottó a magyar ornithologiai központ főnökét, dr. Károlyi Árpád cs. kir. házi-, udvari és állami levéltári igazgatót, dr. Müller Frigyes erdélyi ág. ev. püspök, főrendiházi tagot, id. gr. Pálffy János v. b. t. t., főrendiházi tagot, dr. Pauler Gyula miniszteri tanácsos orsz. főlevéllárnokot, Ráth György nyug. kir. táblai tanácselnök főrendiházi tagot, Román Miron v. b. t. t., gör. kel. érsek és román metropolitát, Szalay Imre miniszteri tanácsos muzeumi igazgatót, Szász Domokos erdélyi ev. ref. püspök főrendiházi tagot, Szmercsányi Pál szepesi püspök főrendiházi tagot, Thalóczy Lajos cs. és kir. udvari tanácsost, gr. Teleki Samu főrendiházi tagot, Thaly Kálmán orsz. képviselőt, Zalka János v. b. t. t., győri püspök főrendiházi tagot;

a végrehajtó bizottságba: dr. Czobor Béla e. m. tanárt, Fittler Kamil, az országos iparművészeti iskola igazgatóját, Radisics Jenő, az iparművészeti muzeum igazgatóját és Szendrei János miniszteri titkár kinevezte.

* **Az ügyészség köréből.** A debreczeni kir. főügyész a nagyvárad kir. ügyészséghez Fischer Sándor cs. és kir. igazolványos számvivő őrmestert irnokká kinevezte.

* **Közegészségügyünk a múlt hóban.** Nagyvárad város közegészségügye az elmúlt február hónapban jó volt. Elve született 79 fiu, 76 leány, összesen 155 gyermek. Meghalt 48 férfi, 44 nő, összesen 92 egyén; az elhaltakból leszámítva az idegeneket, a szaporodás 63. — A heveny-fertőző betegségek közül a kanyaró Várad-Velenczén és Csillagvároson még járványosan előfordul; míg Olasziban egy betegedés sem jött elő; Ujvároson 10 gyermek betegedett meg kanyaróban, de egy sem halt meg. — A vörheny csak Ujvároson fordult elő szörványosan, 4 esetben; januárról maradt 4 beteg s a 8 beteg közül meghalt 4, meggyógyult 2. Az ujvárosi r. kath. leányiskola I. osztályában és az orth. izr. iskola I. oszt.-ban fordult elő vörheny betegülés. Az osztályokat 10 napra bezárták, s az óvintézkedéseket megtették. — Roncsoló toroklob 3 esetben fordult elő; 1 halálalozással. — Az összes elhaltak városrészek szerint így oszlanak meg: Ujvároson elhalt: 23, Olasziban 27, Váralja-Velenczén 14, a kórházakban 28, — Szegény beteg 299 gyógykezeltetett a város számlájára.

* **A Nagyvárad Nemzeti Szövetség alakuló gyűlése.** Megalakul immár a »Nagyvárad Nemzeti Szövetség« és egyesülni fog az

Országos Nemzeti Szövetséggel, melynek elnöke, képviselői és küldöttei 2 napra városunk vendégei lesznek. Az ünnepségről a szervező bizottság a következő meghívót bocsátotta ki:

Meghívó.

Magyarország társadalmának hazafias tényszerző megmozdultak, lelkesedéssel állottak egyezel szolgálatába, mely azon nemes és magasztos feladat megvalósítását tűzte maga elé, hogy a hazafias közszélek előmozdítása javára a társadalom minden tagját, a nemzettest minden alkotó elemét, politikai, vallási, nemzeti-ségi és társadalmi állásra való tekintet és különbség nélkül az »Országos Nemzeti Szövetség« zászlója alatt egy szerves egészzé tömörítse. A magasztos cél szolgálatára Nagyváradi hazafias polgárai is tömörülvén, a »Nagyvárad Nemzeti Szövetség« alakuló közgyűlését folyó évi márczius hó 6-án délelőtt 10 órakor fogja a vármegyeháza közgyűlési termében megtartani.

Hazafias üdvözlettel:

Dr. Sarkadi Lajos, Gyalóka János,
a szervező-biz. titkára. a szervező-biz. elnök.

Dr. Thury Kálmán.

a szervező-bizottság jegyzője.

A meghívottakat tisztelettel kérjük, hogy érkezésük idejét legalább 3 nappal előbb Kéz Mihály urral (községi polgári fiu-iskola épülete) mint a fogadó-bizottság alelnökével tudatni sziveskedjenek.

Az ünnepség sorrendje:

Szombaton, márczius 5-én a vendégek fogadása a vasúti állomáson és elszállásolása a fogadó-és szállásrendező-bizottság által. Este 8 órakor ismerkedési estély a »Fekete Sas« vendéglő alsó termében.

Vasárnap, márczius 6-án, délelőtt 10 1/2 órakor alakuló közgyűlés. Délután 1 1/2 órakor áldomás a »Zöldfa« vendéglő nagytermében.

Az alakuló ülés tárgysorozata:

I. Elnöki megnyitó és az »Országos Nemzeti Szövetség« képviselőinek üdvözlése tartja: Gyalóka János, a szervező-bizottság elnöke.

II. Dr. Herczegh Mihály az »Orsz. Nemzeti Szövetség« elnökének válasza.

III. Dr. Bulyovszky József polgármester Nagyváradi város nevében üdvözlő a vendégeket.

IV. Dr. Thury Kálmán jegyző előterjesztése a »Nagyvárad Nemzeti Szövetség« keletkezéséről.

V. A megalakulás kimondása és a tisztviselők, valamint az igazgató-valasztmány megválasztása.

VI. Zárszó, tartja dr. Nagy Ernő.

* **Huszonöt éves szolgálati jubileum.** A Körösök és berettyó menti társulatok tisztviselői f. évi február 28-ik napján a Sebes-Körös vízszabályozó és ármentesítő társulat hivatalában tartott értekezletükön elhatározták, miszerint Gallacz János kir. és műszaki tanácsos, kerületi felügyelőt negyedszázados állami szolgálatának betöltése alkalmából testületileg üdvözölni fogják és tudomásunk szerint ezen ünneplésben a társulatok is mint ilyenek, szintén részt fognak venni. Az ünnepély részleteinek előkészítésével egy szűkebb körű bizottságot bízta meg.

* **A legújabb vasut segélyezési ügye.** A f. derna-paptamásii vasut engedményese: Popper István Nagyváradi városától 100 ezer forint részvény aláírását kérte támogatásul. A városi tanács a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara véleményét kérte ki az ügyben, mire a kamara hosszú átiratban válaszol. Ajánlja a vasut építésének támogatását, de az összeget nem jelöli meg. A városi tanács a kamara véleményét kiadta a pénzügyi és gazdasági szakbizottságnak.

* **Elismerés a r. kath. iskolának.** Palotay László apát-kanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő bevégezte a debreczeni r. k. népiskolák tüzetes megvizsgálását s teljes számú tan-

testület előtt tette meg észrevételeit. Erről a »D. R. U.« a következőket írja: E kiváló pedagógus, míg egy részről éles látásával a legcsekélyebb hiányt is szigorúan megkritizálta, másrésztől oly szívből jött s az obligát dicséretet messze tulszárnyaló elismeréssel adózott a tanintézet vezetőinek és tanítói karának, melyre ezek méltán lehetnek büszkéek, annál inkább, mivel megígérte a kiváló vendég, hogy ugyanezen jelentését Schluach bibornoknak is elé terjeszti. A tanítótestület nevében Tóth László mondott meleg és lelkesült szavakban köszönetet az elismerő szavakért.

* **Nagyvárad közbiztonsága.** Ifj. Rimler Károly főkapitány betértesztette az elmúlt február hónapról szóló jelentését Nagyváradi város közbiztonságát illetően. A jelentés a közbiztonság állapotát jónak jelzi, mert egész hónapban nagyobb bűneset nem fordult elő. A szociális mozgalom itt csak szervezetlen kísératképpen mutatkozott. Néhány izgatott a rendőrség eltolonczolt, kiutasított s ezáltal sikerült minden nagyobb bajnak elejét venni. — Lopás 41, sikkasztás 3, család 2, súlyos testi sértés 2, könnyű testi sértés 4, párbaj 1, család elleni bűneset 1 fordult elő. Le volt tartóztatva 171, a bírósághoz átkisérteztett 18, eltolonczoltatott 78, csavargás, koldulás miatt lezárattott 75. Kihágási följelentés 196, köztük 156-ot koldulásért. Előfordult 2 öngyilkosság, 1 tüzesel.

* **Elhunyt körjegyző.** Tegnap megemlékeztünk már Gosztonyi Ferencz fekete-bátori körjegyző haláláról. A boldogult azon régi jó tipikus alakok közé tartozott, kiknek működéséhez hozzá volt fűzve a köréhez tartozó községek szellemi élete és anyagi előhaladása. Csak azok, kik működését ismerték, tudhatják azon csodálatra méltó ragaszkodást, melylyel a köréhez tartozó községek népei iránta viseltettek. Valóban atyja és tanácsadója volt a népnek, mely minden bajában először is őt kereste fel tanácsadás végett. De ezen bírodalomnak meg is volt a maga alapja. Mert köztudomású dolog az, hogy ugy Fekete-Tóth, valamint Fekete-Bátor községek, hogy az anyagi jólét azon fokára jutottak, mely ezen községeket, a jobbmodu és rendezett községek sorába emelte, az egyedül a megboldogultnak érdeme. Hosszu, 45 év terhes munkája árán szerezte meg az osztatlan rokonszenvet és szeretetet, melylyel barátai, ismerősei iránta viseltettek. S most ennyi év ernyedetlen munkássága után elérte háboríthatlan nyugalmát! A család a halálesetről a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Gosztonyi Ferenczné szül. Kocsis Etelka a maga és fia Ferencz, valamint az elhunyt nővére özv. Mager Ferenczné szül. Gosztonyi Karolina, ugyszintén számtalan rokon nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatja, hogy a legjobb férj, atya, testvér és rokon Gosztonyi Ferencz körjegyző és földbirtokos folyó évi február hó 28-án, éjjel 12 órakor, élete 65-ik és boldog házasságának 41-ik évében, rövid, de súlyos szenvedés után az Urban elhunyt. A megboldogult földi maradványai folyó hó 3-án délelőtt 10 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása után fekete-bátori lakásából az örök földnek átadatni. Az engesztelő szent mise áldozat folyó hó 4-én, délelőtt 10 órakor fog Bélfenyéren az Egek Urának bemutatni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai és barátai tisztelettel meghívattak. Fekete-Bátor, 1898. évi február hó 28-án. Áldás és béke lengjen porai felett.

* **Igazságosabb adózást kérnek.** Tudvalevőleg dr. Bulyovszky József polgármester nagyszabású memorandumot készítetett, a melyben kimutatja, hogy adózási tekintetben Nagyváradi több várossal együtt mily aránytalanul van megadóztatva a házbér-adó rendszer címén, míg sok jómódu város, mivel házostályadót fizet, sokkal alacsonyabb összegű az

adója. A városi tanács tegnap tárgyalta a polgármester indítványát, hogy a házostályadó vettessék ki Nagyváradra is. Az indítványt elfogadták s utasították a pénzügyi tanácsost, hogy terjessze elő a legközelebbi városi közgyűlés elé.

* **Himen-hir a távolból.** A narancsfák és örökzöld ligetek honából, a derűs kék ég alól, a híres Lombardiából vettük a következő hírt: somogyi Koronay Gyula nagyvárad születésű gépész-mérnök, jelenleg genuai lakos, eljegyezte ugyanott Pisoni Lőrincz földbirtokos szép és művelt leányát, Antonia-t. A távol idegenbe szakadt hazánkfia és városunk szülöttének e frigyéhez tiszta szívből fellegetlen boldogságot kívánunk, azzal a megjegyzéssel mégis, hogy bizony nem értjük, hogy kereshet nagyvárad fiatal ember hitestársát — másutt, mint ide haza, ahol tudvalevőleg se szeri, se száma a szebbnél-szebb leányoknak.

* **Ahol nincs köztünk különbség.** Nem éppen szép munka folyik a Bonai-kúti temetőben. 30—40 éve nyugvó halottak porait ássák fel és költöztetik más helyre, mert ugy kívánja azt a temető rendezés. Nagy csoportokban megy ki a lakosság nevezett helyre, hogy lássa, mivé lesz az ifju, öreg, gazdag és szegény egyaránt. A mai romlott világban, akkor, amidőn megfedkezve a vallásról tör egymás ellen az emberiség, jól esik látni azoknak az öregsiroknak tartalmát; jól esik szívünknek az az örökigazság, hogy abban a drága érczkoporsóban nyugvó gazdag holtteste is azzá lesz, mivé a mellette nyugvó egyszerű fakoporsóba fekvő koldusé: hamu, hamu... Az ásatásokat délután eszközlik, míg a délelőtti órákban pedig hatóságok előtt hantolják el ismét az elköltöztetett halottakat. Bizony talán másképpen is el lehetett volna intézni ezt a dolgot és ha nem 20 méter széles utat csinálnak, nem is kellett volna megháborgatni azokat a régi sirokat. Mert nagy fájdalom ilyesminek a látása azok előtt, kik még övéiknek nevezhetik ezeket az »utban lévő« elhunytakat.

* **Tűz.** Tegnap hajnalban Topesden Drihán Ede földművelőnek leégett 60 forint értékű szénája. A tűz gyújtogatásból keletkezett s a csendőrség elfogta a tettest Restye Pasku személyében, aki boszúból gyuttotta fel a szénát. Restye azért gyuttotta fel a szénát, mert Drihán nem akarta őt napszámba fogadni, mert rest és hanyag ember volt s ez okból, már régen készült arra, hogy valami kárt csináljon Drihánnak. A gyújtogatót a csendőrség elfogta.

* **Mitől fél a földosztó?** Hangos volt a korecsma egyik helyisége, hol hosszu nyaku üvegek mellett traktáltak a falubeliek az országos ügyeket. Különösen a »jó urakról« beszéltek sokat, kik beutazták az országot, hogy enyhítsenek a nép nyomorán. Ezek a »jó urak« a szociálista apostolok, kiknek munkáját ma már nagyon sok község ismeri. Az egyik nagyon hangosan kikelt a »jó urak« mellett, kiket a főbírók, meg a csendőrök a legkevésbé sem kedvelnek, s azon véleményének adott kifejezést, hogy mégis annak van igaza, aki a »sokból akar elvenni s nem annak, a ki a kevésbe nyul.« Ez a macskaköröm közé szorított mondat óvatosan körülírt jelszó, mely alatt a földosztás értendő. Heveskedett az atyafi, nagyon heveskedett s már-már a csendőröket szedte elő, midőn egyik társa ilyetén szókkal bökte oldalba.

— Elhallgass, hékás ha csak azt nem akarod, hogy a képmásoló gép elé állítsanak. Megteszik ám s örök csufságul országá teszik a hasonmásodat.

E szavak annyira megalázták a hangos amiczét, hogy rögtön elhallgatott, mert nem szeretné ha olyan csufságot üznének belőle. Rudnay főkapitány találmányának hát mégis van valami praktikus haszna.

* **Büntetés elől a halálba.** Hámosy Márton igazságügyminiszteri számigazgató 16 éves fia, a ki tavaszmező-utcai gimnázium III. oszt. tanulója, ma délelőtt a feletti félelmében, hogy tanárai a tegnap tartott konferencián rosszaságukat fejezik ki hanyagsága miatt és ezért atyja megfenyíti, borzasztó tette hatá-

jozta el magát. Kiment a gymnasium egy félre-
eső helyén ruháit felgyújtotta és oly súlyos
égési sebeket szenvedett, hogy eszméletlenül szál-
litották szülőinek lakására.

* **A kényszer fotografálásához.** Egy fő-
városi lap legutóbbi száma mulatságos utó epizódot
közöl a fővárosi rendőrségnél lefolyt kényszer-
fotografálásról. Két nappal ezelőtt küldötték ugyanis
szét az eddigi főlvelekek sokszorosítottait a köz-
pontból a vidéki rendőrségnek, a kellő utasítások-
kal egyetemben és mi történt 24 óra leforgása
mulva? vagy harmincz helyről érkezett távirata
főkapitányi hivatalhoz, hogy Pfeiffer Sándor szo-
cialistát az állomáson letartóztatták, — már t. i.
30 állomáson. Ezen táviratokra egy rendőrségi
díjnak szerényen megjegyezte, hogy: alázatos né-
zetem szerint egy testnek egyidejűleg két helyen
való jelenléte a fizika törvényei szerint lehetetlen,
hát még 30 helyen! — Mire így felelt egy öreg
rendőrtanácsos: Ostoba beszéd, de még sincs min-
den igazság híján! Az említett lap azután így
folytatja: A jövőben például 1912-ben már lényeg-
esen másként fog eljárni a rendőrség, ha ilyesféle
fényképekre lesz szüksége. A rendőr főkapitány —
a ki ifju korában újságíró és riporter volt —
megbízta a detektív-főnököt — a ki szintén új-
ságíró volt azzal, hogy az összes szocialista vezér-
férjak és szónokok arcképeit szerezzze be, de ne
ugy, mint 1898-ban tették, hanem ügyesebben
és tapintatosabban. A detektív-főnök így felel: Ó,
kérem, nem kell ahhoz sem erőszak, sem fel-
tűnés; tessék csak rám bízni. — Röviddel ez-
után megjelenik egy előkelő szocialista újságban
a barátságos felhívás, hogy a szocialisták vezérférfiai
sziveskedjenek fényképeiket és életrajzukat beküldeni
egy 100,000 példányban megjelenendő album szá-
mára. Nos és özlök be a sok fénykép és életrajz.
Az album tényleg meg is jelenik. A kiadás költsé-
geit kifizeti — a rendőrség, az albumokból pedig
5000 példányt megrendel a belügyminiszterium.
Eként a fényképkérdés kitűnő módon megoldást
nyert, a melyek után a rendőrfőkapitány maga elé
hivatja a detektív főnököt és vállaira veregetve így
szól: Főlséges idea volt; fogadja érte elismerésemet.
Hm, ha az igen tisztelt elődeink — 1898-ban —
ezt csak sejtették is volna!

* **Elfogott szocialista vezér.** A csend-
őrség hétfőn Siterben elfogott egy szocialista
vezért Marzsu Andrászt. A siteriek vasárnap
gyűlést is akartak tartani és már össze is
gyülekeztek vagy 120-an, mikor a csendőrség
közbe lépett és a gyűlést megakadályozta. A
nép a csendőrség előtt azzal védekezett, hogy
őnekik egy Katona Gábor nevű ember újságot
adott, amelyben az volt írva, hogy a földet
felosztják, — ha gyűléseket tartanak s ha
szocialisták lesznek. Marzsut erős fedezet
alatt hozták be az ügyészségre. — A szocia-
lizmus különben Biharmegyében lassan ter-
jed, csakis Zsákán, Nagy-Bajomban és Komádi-
ban van még elterjedve, de itt is egészen csen-
desen viselkednek.

* **Ló lopás.** Rajti Áron dragonyesdi la-
kosnak a két lovát mintegy 180 frt értékben
ellopta Mangra László. A tettest elfogták és át
adták az ügyészségnek.

* **Vásári fosztogató.** A községi vásáro-
nak egy régi fosztogatóját fogta el most a
csendőrség. Krizsán Florének hívják ezt a jó
madarat, aki minden vásáron megjelen s
mindent lopott, amit csak tudott. A csendőr-
ség előtt a jó madár be is vallotta azt hogy
már évek óta abból élt, amit a vásáron lo-
pott. Krizsánt már átadták az ügyészségnek.

* **Vitézkedő cigány ember.** Rejton ked-
den este nagy riadalmat okozott egy részeg
cigány ember, aki hátulról megtámadta Rác
Tógyert és egy késsel megszurta. Blaga Péter-
nek hívják ezt a részeg cigányt, akit a csend-
őrség természetesen letartóztatott.

Mihez is ért Bánomisénffy?

Kollegiális érzelmektől indítva, tizenhárom
próbás mamelukhoz illő reverenziaival hajladozom
Kóby barátunk interwiew-je felé.

Dézi urat tisztelettel sorozom előttem kedves
ismeretlenek közé; monologja a Bánffykról vete-
kedhetik hírnév dolgában az első löcsei kalendá-
riummal; a tollforgatást, lant-pengetést, szónoklatot
akármily hízegően imputálhatja a régi Bánffyaknak,
— de mernék a Mucius Scaevola szerepére vállal-
kozni a tekintetben, hogy ezt a kevésbé jóakaratu
kérdést még csak közel sem tudná vinni a megol-
dásához.

Pedig Bánomisénffy minden kisebb-nagyobb
tisztelőjének hozzá kellene látni e rébusz megoldá-
sához, hogy csak valamit is kihozzanak belőle.

Én a tettekben szeretném komplanczióba hozni
D. és Kóby urak nézeteltérését.

Igen a tettekben! A hangzó művészetek csak
javasolják a nagy tetteket ahelyett, hogy gyakorol-
nák azokat. Nem csoda hát, ha e művészet-formák
Bánomisénffy előtt bagatell!

Mihez is ért Bánomisénffy?

Hős elődei buzgó követéséhez a tettleges-
ségben.

Hihetetlen dolgokat kizártam a feleselgetésből.

Nyelvek és fülek! csend,

Figyelem!

Szóm fontos beszédre

Emelem!

II. Rákóczy György a kállai táborból így ír
1658. szept. 20-án:

»Bánffy Zsigmond, Dienes, Torma Já-
nosék elugranak mellőlünk.«

No és? No hát az elugrás a Kossuth-teme-
téséről!

Bánffy Dénesről 1662-ben meg épen hízelgő
dolgokat referál Bethlen János: »Bár ser. kora,
sem érdemei nem helyezék mások fölé, — magánál
nagyobbat vagy csak hozzá hasonlót is Erdélyben
nem akar tűrni.«

Ugyanezen Bánffy Dénes 1673. júniusban
Somlyón a bujdosókat pénzen vásárolta meg
Apaffy hűségének.

A fejevári országgyűlés 1673. nov. 18-án
egy bizottságot nevezett ki, hogy Kolozsvár, Somlyó
és Sebes várait megvizsgálják. E reá nézve sértő
határozatot a várak kapitánya B. Dénes — legalább
gonosz nyelvek azt beszélik — egyszerűen kihuz-
zatta az articulások közül.

Ez országgyűlésen jelentette be a rendeknek
Apaffi, hogy Bánffy Dénest nagyságos ezimmel
ruházta fel. A jelentést hidegen fogadták, az
éljenzést lehetőleg mellőzték, mert a kitüntetett fő-
urat »erőszakosságáért, hatalmaskodásaiért,
gőgjéért gyűlölték s azt erősítették, hogy a német
udvarral titkos levelezésben áll.«

Végre 1674-ben megnótázták, s nagy nép-
szerűségével oda jutott, hogy bakó mesterséghez
kevésbé értő pityókás cigánylegény vágta le fejét.
Szilágyi Sándor szerint »azért kellett meghalnia,
hogy a közös magyar ügy, a veszélyeket, s ta-
lán a végmegbuktatást kikerülje.«

Bánffy György töredelmes vallomása naplójá-
ban (1644) így hangzik: »Julius 16-án mentünk
Varanóra, az nap vöttem fel az udvari kapitán-
ságot, melyre érdemellen is voltam.«

A tapintatlan félremagyarázásokat kikéri ma-
gának

Háry.

EGYESÜLETEK.

A Kath. Kör választmányi ülése.

Tegnap délután 6 órakor tartotta a kath.
kör igazgató-választmánya február havi gyű-
lését, melyen igen szép számban jelentek meg
a választmány tagjai.

Jelen voltak: Dus László és Denes János
alelnökök, Gálbory Sámuel, Bösztörményi Géza, Gab-
riely Lajos, Bereczky Géza, Jankó József, Fetser
Antal, Frankó Endre, Pekanovits Imre, Grám
Sylvester, Tóth Márton, dr. Vuicsics Gyula, Kug-

ler Albert, Papp Imre, Stark Gyula, Kárger Sándor,
Kádár János, Kelemen Kálmán, Csatóry József, dr.
Karácsonyi János, Beczkay Lajos, Weidlich István
és Imrik Gusztáv titkár.

A mult gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése
után Bösztörményi Géza az ünnepély-rendező
és Imrik Gusztáv a vigalmi bizottság elnöke
jelentést tesznek az illető bizottságok megalakul-
ásáról és felhatalmazza őket a választmány,
hogy e bizottságokat a szükség és körülmények-
hez képest kibővíthessék.

Majd ugyancsak Imrik Gusztáv és Kelemen
Kálmán beszámolnak a farsangi multság fé-
nyes erkölcsi és anyagi sikeréről, mit a választ-
mány tudomásul vesz.

A folyó ügyek elintézése után a tervezett
márcziusi ünnepélyre került a sor. Tekintettel
arra, hogy márczius 15-ikén városunk polgár-
sága pártkülönbség nélkül rendez nagy ünne-
pélyt s azon a társadalom minden rétege lel-
kes részt vesz, nem akarja a kör elvonni attól
tagjait, hanem a maga részéről is szívvle-
lélekkel csatlakozik a polgárság ünnepéhez s
igy nem tartja célszerűnek ezuttal a külön
ünnep rendezését.

Új tagokul felvették: Juhász Lajos adó-
hivatalnok és Heiser Gyula takarékpénztári
tisztviselő.

Az ülés fél 7-kor ért véget.

IRODALOM.

— **A Szocialisták.** Népies elbeszélés irta:
Bolanden Konrad. Bolanden neve messze földön
ismeretes. Jobbnál jobb művei közkezen forognak,
de korszerűbb műve aligha van, mint a Szocialis-
ták című. Ma, mikor a magyar hazában a föld-
felosztók garázdálkodnak, nem lehet alkalmasabb
könyv a nép felvilágosítására és kiábrándítására,
mint Bolanden műve, amelyben a szocializmus
kivihetetlen és neveléses agyrémei napnál világ-
sabbban megzafólják. Aki hivat a szocializmus
métélyéből kiábrándítani óhajtja adja a népek és
a szocialista vagy amint mondani szokás a »cu-
cillista« főkorifeusok körébe e könyvet. Megrendel-
hető: Pozsony, Ferencz-ter. Egy példány 50 kr. 25
példány 7 frt 50 kr. 50 példány 12 frt 50 kr.
100 példány 20 forint.

— **A Magyar Könyvtár** külön füzettel
ünnepli meg a márczius 15-iki nagy évfordulót.
A vállalat számára szabadságharcunk törté-
netének egyik legalaposabb ismerője. Gracza
György irt egy »1848. márczius 15.« című
kis munkát, mely a lehető legrészletesebben
mondja el a nagy napnak eseményeit, termé-
szetesen kiterjeszkedve annak közvetlen elő-
menyeire is. Az élénk és meleg hangú elő-
adás kellemes olvasmányt tesz a füzetet,
melynek most, a nagy évforduló alkalmából
bizonyára óriási kelendősége lesz. Tanárok és
tanítók kétségkívül ajánlani fogják az ifjusá-
gnak is, hiszen a füzet ára — 15 krajczár —
a szegényebbek részére is lehetővé teszi meg-
szerzését. Megrendelhető a »Magyar Könyvtár«
kiadóhivatalában Lampel R. (Wodianer F. és
fiai) Andrásy-ut 21. és minden hazai könyv-
kereskedésben.

— **Az Országos Néplap** politikai képek heti-
lap igen változatosan jelent meg. A 8-ik és 9-ik
száma tartalmaz aktuális vezércikkeket, szép ver-
seket. Humoros és komoly elbeszélést, egészség ro-
vatot, nevelésügyi dolgozatokat, jogismereti kérdé-
seket, bőség- és gazdasági tudósítást, hétről-hétre
szóló érdekesebb híreket, konyha és háztartási ro-
vatot, szép képeknek jelentőségteljes magyarázatát,
mulattató rovatot, találós kérdéseket, budapesti piac-
rovatot és sok egyéb érdekes és mulattató dolgoza-
tot. A hetenkint megjelenő képes hetilapnak elő-
fizetési díja egész évre csak két forint. Megrendel-
hető: Pozsony, Ferencz-ter, 1. szám. Mutatvány
számot ingyen küld.

A gyermek-lap legújabb száma.

A »Mese-Világ« legújabb száma kedves
meglepetést hozott a gyermekeknek. Nagyon
néznek a kis olvasók, mikor meglátják azt a
furesa lapot, mely melléklet gyanánt van csa-
tolva lapjukhoz, mert bajos azt elolvasni. Nagy
buksi fejtő ákum-bákumokkal van tele rajzolat,
melyeknek hol lefelé csüng a fejük, hol nagyon
is fent tartja, mindegyiknek nagy vastag talpa

van, másoknak csak ilyen kis ezernaszál lába jutott! Vajjon mi lehet?

Ah! A mama is ilyenről olvassa le azokat a szép nótákat, mikor zongorázik, ez is nóta lesz, bizonyosan nóta! hamar a mamához vele.

Az ám milyen bájos kis nóta, Belezna Antal írta a zenéjét, Mendelényi Béla a szövegét egy torkoskodó kis méhecske histórlóját.

No ez már derék dolog lesz megtanulni és elénekelni, mert szép ám a zenéje is, de a verse is. Hogy is tudnak ilyen szépet írni azok a bácsik.

A czím kép is pompás, mint rendesen, a mesékről a legszigorubb kritikával is csak jót írhatunk.

A kis lap különben gyors tempóban terjed, mi ilyen áldozatkészség és jeles írók mellett természetesen is.

Közönség köre.

Mizériák a törvénykezés terén.

A b-ujfalui kir. járásbírósnál több mint 10 éve tudvalevő dolog, hogy a rendtelenségek és visszaélések türhetetlenné váltak, míg nem a nagyváradai kir. törvényszék elnöke tudomást szerzett arról, de már csak akkor, amikor a delegált b-gyulai kir. törvényszék vizsgáló bírája a volt járásbíró letartóztatta és Gyulára kísérte. A kir. járásbíró ekkor, amennyben az ott működő eljárásbíró beteg lett, teljesen bíró nélkül állott — hónapokig, míg végtére a törvényszék volt elnöke a bíró nélkül álló járásbíróhoz a székyehidi járásbíróstól egy albirót küldött ki helyettesként, ki is mást a nagy munkahalmaz közepett nem csinálhatott mint néhány tki ügyet elintézet. A volt elnök hónapokon keresztül gondolkodott, de nem az ujfalu járásbíró sorsán, s midőn a járásterületén működő ügyvédi kar s ügy felek nap nap mellett zörgettek a volt elnök ajtaján csakis akkor jutott a volt elnök eszébe, hogy segíteni is kellene a bajon.

A törvényszék elnöke ezután felterjesztést tett a tábla elnökéhez, ez hónapok mulva a miniszterhez, a miniszter egy fél év mulva egy járásbíró állást rendszeresített. A kinevezés megtörtént, a kinevezett helyét el is foglalta, de 24 órai ott léte alatt megbetegedett s miután a hely betöltetett, a kirendelt albiró szék helyére vissza lett küldve s a járásbíró ismét bíró nélkül maradt. Időközben a megbetegedett eljárásbíró hivatalát elfoglalt ismét nagy volt az öröm, de nem sokáig tartott, mert a bíró ismét megbetegedett s nem csak családja, hanem a járásbíróhoz tartozó s működő ügyvédi kar igazi sajnálatára meg is halt. A bíróság tehát ismét bíró nélkül maradt.

A miniszter azután a még mindig betegen fekvő járásbíró a váradai törvényszékhez bíróvá nevezte ki s ennek helyére egy egészséges s eddig közmegelegedésre a váradai járásbírósnál működött bíró nevezett ki járásbírónak, ki is székhelyét amidőn elfoglalta örvendett, hogy albiró is nevezetett ki s azt hitte, hogy már minden rendben van.

Azonban már más nap a kinevezett járásbíró midőn hivatalába felment s meglátta, hogy reá mi vár, megijedt s önértetes ember lévén nyugdíj s végkielégítési igényeiről lemondva, lemondott hivatali állásáról; felmentését kérte míg az ujjonon kinevezett eljárás bíró a két napi munkába úgy bele fáradt, hogy több mint három hete ágyban fekvő beteg.

A bíróság tehát ismét bíró nélkül maradt, s a törvényszék plenuma, hogy éppen legyen ott valaki a székyehidi kir. járásbíróstól ismét egy albirót rendelt ki, hogy a bíróságnál mégis legyen valaki, ha mindjárt csak azért is, hogy a hivatalba feljárjon, s ha esetleg a törvényszék új elnöke kimenne, találjon ott egy oly embert, ki magát, mint bíró beutathassa.

Idáig a száraz való s hogy ez mind így megtörtént, a jelen cikket beküldő személyes felelősséget vállal.

Dehát most már tisztelettel kérdem első sorban a kir. törvényszék új s érdemes elnökét, hogy hajlandó-e tovább ezt az évekkal ezelőtt

türhetetlenné vált helyzetet tovább tünni s érzi-e szükségét annak, hogy ezen a helyzeten változtattassék, mert hisz az ujfalu királyi járásbírósnál a törvényszék területén, a legnagyobb ügyforgalommal bíró bíróság, ahol évenként 8—900 polgári, 1000—1500 hagyatéki, 5—6000 telekkönyvi 4—5000 bünygyi vizsgálati és kihágási szám szaporodik fel s ahol ez idő szerint több mint 4000 hagyatéki ügy; 2—3000 polgári s legalább is 5—6000 telekkönyvi szám vár elintézésre s bíró nincs, látja-e szükségét annak, hogy ezen a rendkívüli helyzeten, rendkívüli módon, de minden idő vesztes nélkül segítsék?

Egy ügyvéd.

Igazságszolgáltatás.

A nagyváradai kir. tábla kitűzött ügyei.

Büntető tanács.

Előadó: *Pojnár Dénes.*

265. Molnár Ferencz gondatl. ok. emerölés — helybenhagyva.
266. Gyovai István s. t. magánlak sértés — megváltoztatva.
835. Tóth Lajos lopás — rendelet.
362. Özv. Petrulla Togyerné közokirat hamisítás — megváltoztatva.
363. Andru György s. t. hatóság elleni erőszak — helybenhagyva.
368. Togyika Togyer lopás — helybenhagyva.
369. Behr Elek sikkasztás — föloldva.
410. Ujhelyi lipót s. t. közegészség elleni kh. — részben megváltoztatva.
411. Beeskereki István könnyű testi sértés — helybenhagyva.
520. Petkucz Jozsa súlyos testi sértés — részben megváltoztatva.

Előadó: *Polchy Mór.*

251. Schwarcz Éliás zsarolás — helybenhagyva.
532. Sári Lajos lopás — helybenhagyva.
317. Mészáros Lajosné sikkasztás — rendelet.
318. Török Sándor lopás — rendelet.
339. Matta Károly rágalmazás — megváltoztatva.
423. Pintér Róza lopás — megváltoztatva.
426. Babály István rágalmazás — föloldva.
371. Fekete Sándor anyakönyvi kh. — föloldva.
372. Szeles Istvánné tulajdon elleni kh. — megsemmisítve.
473. B. Szakál Mihály rágalmazás — föloldva.
505. Dán Sándorné lopás és orgazdaság — rendelet.

Előadó: *Urbán Adolf.*

258. Gyelán György s. t. csalás — részben megváltoztatva.
408. Hegedüs Ida sikkasztás — helybenhagyva.

TAVIRATOK.

Az udvar Budapesten.

Budapest, márcz. 2. Saját tud. táv.)
A király szokott reggeli sétáját kivéve nem volt kívül a palotán és hadsegédein kívül senkit nem fogadott. Ő Felsége holnap d. e. általános kihallgatást ad, a melyre igen sokan jelentkeztek. Délután lesz az utolsó udvari ebéd, a mely után ő Felsége külön udvari vasuton Bécsbe utazik.

Az özvegy trónörökösnő betegsége.

Bécs, márczius 2. (Saját tud. távir.)
Stefánia özvegy trónörökösnő állapotában a tegnapi nap folyamán gyenge

lázás tünetek jelentkeztek. Este a hőmérsék 39°-ra emelkedett, reggel ismét leszállott. A gyuladás tovább terjedése nem konstatalható. A beteg állapota a legnagyobb aggodalomra ad okot.

Kihallgatás a pápánál.

Róma, márczius 2. (Saját tud. táv.)
Ő Szentsége XIII. Leó pápa a trónteremben ma ünnepélyes kihallgatáson fogadta a bitorosokat és püspököket. Az üdvözlőkre megemlékezett a legutóbbi jubileumkor történt manifesztációkra és szomoruan tapasztalta, hogy a hiveknek a szentszék iránti ragaszkodását félreismerik. Üdvözli Rómához, a hithez és papsághoz való ragaszkodás ujjáébredését.

Klementina hgasszony állapotához.

Bécs, márcz. 2. (Saj. tudósítónk táv.)
Klementina hercegasszony az éjjel sokat aludt. A jobb tüdőn változás nem észlelhető. A beteg ereje még mindig kielégítő.

Bécs, márczius 2. (Saját tud. táv.)
Taliani nuntius az éjjel személyesen adta át Klementina hercegasszonynak a pápai áldást.

A prágaiak a pápának.

Prága, márczius 2. (Saj. tud. táv.)
A tartománygyűlés nagy birtokosságának curiája, Rampolla bibornok, államtitkárhoz tegnap a pápa számára latin nyelvű üdvözlő táviratot küldött.

A bolgár fejedelemnő utazása.

Bécs, márczius 1. (Saj. tud. táv.)
Mária Lujza bolgár fejedelemnő ma reggel Szofiából ide érkezett; a pályaudvaron a bolgár fejedelem üdvözölte a fejedelemasszonyt.

Uj rend-főnök.

Bécs, márczius 1. (Saját tud. táv.)
Az osztrák barnabita rend főnökévé Branduter Pius apátot választották meg.

Elhunyt főispán.

N.-Szöllős, márczius 1. (Saj. tud. táv.)
Vincze Gyula, Ugocsavármegye főispánja ma hirtelen meghalt.

A függetlenségi párt és az olasz alkotmány.

Budapest, márczius 2. (Saj. tud. táv.)
A függetlenségi párt az olasz képviselőház elnökét táviratilag üdvözölte alkotmányja jubileuma alkalmával. Kossuth Ferencz a házban is indítványt fog tenni ez irányban.

Gyarmathy Miklós meghalt.

Kolozsvár, márcz. 2. (Saj. tud. táv.)
Gyarmathy Miklós, a vidéki színészet főfelügyelője meghalt.

Az osztrák tartománygyűlésekből.

Prága, márczius 2. (Saj. tudósítónk táv.)
A tartományi főmarsall az ülés megnyitásakor kijelenti, hogy legfelsőbb rendelet folytán a

mai ülés végével az ülészak berekesztetik. Az ülés tovább tart.

Czernovicz, március 2. (Saj. tudósít. táv.)
A felirat, a melyet a tartománygyűlés tegnapi ülésén lelkesedéssel fogadtak, hangsúlyozza, hogy az Osztrák Magyar monarchia ő Felsége uralkodása alatt régi nagyságában, de újult erővel újra született. 50 éve mult, hogy Bukovina, mint hercegség ő Felsége kegyelméből megkapta önállóságát, a legbecselebb ajándékot. Ezáltal, valamint az autonom tartománygyűlésnek adott törvényhozói hatalom következtében Bukovina módot nyert arra, hogy az államegység által vont korlátok szem előtt tartásával saját igényeinek megfelelően fejlődjék. A felirat ő Felsége és a dynastia iránt való szeretet, tisztelet, ragaszkodás, törhetetlen hűség és odaadás hangsúlyozásával végződik.

Bécs, márc. 2. (Saját tudósítónk távirata.)
Kaiser előadó ismerteti a tartományi bizottság jelentését a Dunaszabályozás kiegészítéséről és befejezéséről szóló kormányjavaslat tárgyában. A jelen törvény szerint a Dunaszabályozását az Isak torkolatától kezdve Dévényig, az ország határáig az 1911. évig folytatni kell és be kell fejezni, a mely célra 20,700,000 forint szükséges és a végett 4%-os kölcsön veendő fel.

Az előadó azon óhaját fejezi ki, hogy a Duna végre össze legyen kötve a többi vízi utakkal, a mi kiválóan hozzájárulna Ausztria közgazdasági helyzetének javulásához.

Görez, márc. 2. (Saj. tudósítónk táv.)
A tartománygyűlést ő Felsége rendeletére elnapolták.

Még mindig Zola.

Budapest, márc. 2. (Saj. tud. táv.)
Párisból jelentik: Trarieux szenátor Béguen vezérkari kapitánytól, a Zola-pörben tett tanu vallomásaiért sértő levelet kapott. Trarieux ezért panaszt emelt Billott hadügyminiszternél, aki kijelentette, hogy nem avatkozik bele ebbe az ügybe. Dolpech szenátor ez ügyben interpellációt szándékozik előterjeszteni.

Odessai csendélet.

Budapest, márc. 2. (Saját. tud. táv.)
Odessában, mult hó 27-én a szebasztopoli brit alkonzult néhány nappal ezelőtt, midőn a város környékén szolgálja kíséretében sétát tett, megtámadták és leütötték. A szolgálival is kegyetlenül bántak el. Mindkettőjüket kirabolva és eszméletlen állapotban találták meg. Eddig még nem tartóztattak le senkit.

Egy orosz hadihajó utja.

Budapest, márc. 2. (Saját tud. táv.)
A »Times« jelenti: Odessából a Szt-Petersbourg cirkáló, 1000-nél több főből álló csapattal és a helyőrség számára rendelt készlettel tegnap Wladiwostokba elindult.

KÖZGAZDASÁG.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1898. márc. hó 1-ső napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: Ó 12.—. Uj 11.70. Kétsz. buza 9.20—9.—. Rozs 8.50—8.20. Arpa 5.90—5.50. Zab 6.—6.40. Tengeri: Ó 5.70. Uj 5.50. Borsó 16.—. Lencse 17.—. Bab 8.10. Kőleskása 12.—.

Burgonya 3.60. 100 kiló lángliszt 19.40, zsemlyeliszt 19.20, fehérkenyér liszt 18.80, barnakenyér liszt 18.20, széna fuvarral 1.80, szalma 0.70 Szalona 64.—, 6 kiló zsup-szalma —08, 150 dkgr, alom-szalma —03. 1 köbm. bikkfa 3.25, tölgyfa 3.10, cserfa 3.45. 100 kiló marhahus 48.—. Öntött gyertya 46.—. Lámpaolaj 44.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —40. Pálinka —34, Szilva pálinka —80. Szesz 1.—. 1 mm. kőso 10.70, nyers fagyú 24.—, olvaszt. fagyú 32.—, szappan 24.—, birka gyapju —, magyar gyapju —. Egy hektoliter ó-bor 32.—, uj bor 23.—, mész 1.25, kemény faszén 1.80, puha faszén 1.60, kendermag 8.80. kőles 5.60, reepeze —, dió 23.—, mogyoró —, aszu szilva 24.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 12, szalonna 66, sertéshus 56, juh-hus 34, veres hagyma 12, fog-hagyma 32, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 16. Egy liter kőolaj 18, 1 mm. bükköny —, 1 mm. luczernamag —, 1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Forgalmi kimutatás 1898. évi március 1-ről: Tiszta buza körülbelül 300 hltr, kétszeres buza 100 hltr, rozs 300 hltr, árpa 50 hltr, zab 50 hltr, tengeri 400 hltr, burgonya 550 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 78 drb, félhizott 100, sovány 250, süldő 300, malacz 800, hizott marha 33, jármás ökör 500, fejős tehén 294, borju 276, bivaly 14, juh és kecske 190, ló 657.

Marha ártáblázat 1898. március 1-ről: Egy pár első rendű jármás ökör 310—340, egy pár másodrendű jármás ökör 225—290, egy pár harmadrendű jármás ökör 115—200, 1 pár fejős tehén 100—185. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 65—85. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 45—65, 1 drb. veres borju 9—15, 1 drb. fél éves borju 17—24, 1 drb, egy éves borju 23—35, két éves borju 32—56, 1 pár hizott sertés 54—94, 1 pár fél éves 20—24 1 pár egy éves sertés 34—47, 1 pár két éves sertés 56—84, egy jó ígás ló 65—75, egy pár ökrbőr 15—21, egy pár tehénbőr 11—16, 1 pár borjubőr 5—7, 1 pár lóbőr 6—10.

TÖZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatözsde.

Készaru buzában az irányzat szilárd volt.

Határidők.

Budapest, márc. 2.

Buza őszre	9.25
Buza tavaszra	12.20
Tengeri	5.46
Rozs őszre	8.70
Zab őszre	6.56

Értéktözsde.

Az irányzat gyenge.

Budapest, márc. 2.

Osztrák hitel	364
Magyar hitel	881.70
Allamvasut	340.25
Déli vasut	80.50
Rimamurányi	248.25
Magyar jelzalog	267.50
Magyar leszámítoló	256.—
Iparbank	101.25
Budapest közuti	401.50
Kereskedelmi bank	1402.—
Villamos vasut	279.—
Salgótarjáni	588.—

Bécs, márc. 2.

Az irányzat gyenge.

Osztr. hitel	863.87
Magyar hitel	881.50
Allamvasut	837.50
Birodalmi márka	58.77

Hivatalos arfoizatok

budapesti áru- és értéktözsden 1897. március 2-án.

Magyar aranyjardék 4%	122.25
Magyar koronajardék	99.35
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	121.75
Magyar vasuti kölcsön szilárdban 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1875-ös	121.75
Mag ar földtehermentesítési kötvény 4%	97.50
Italián és og mezeváltási kötvény	101.25
H rnat-szlavon földtehermentesítési kötvény	157.50
Magyar nyeresemény sorsjegy-kölcse	140.50
Dunaszabályozás és szepeli sorsjegy-kölcse	102.25
Osztrák jardék papirban	102.25
Osztrák jardék ezüsten	122.25
Osztrák jardék aranyban	102.50
O z ak korona jardék	104.50
1860. osztrák államsorsjegyek	143.50

Osztrák magyar bankrészvény	930.—
Magyar hitelbank részvény	381.50
Osztrák hitelintézet részvény	364.—
Páris vista	340.—
20 márkás arany	952.—
Német birodalmi márka	587.—
London vista	120.10
Páris vista	475.50
20 márkás arany	11.75

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Eladó ház.

Nagyvárad-Olasziban az Új-soron, szemben a Schlauch-téren levő cukrászda épülettel, 883. számú ház eladó. Értekezhetni Horváth Ferenczonnal, Nagytemető-utca 552. számú lakásán.

1.000,000 korona

a legnagyobb nyeremény, mely a legkedvezőbb esetben a

Magyar kir. szabadalmazott osztálysorsjáték

VI. osztályának huzásai alkalmából március 9-től április 6-ig kisorsolásra kerül. Ezen osztályban 30,000 pénznyeremény

összesen 9.550,000 korona

értékben fog kihuzatni.

Csak még néhány sorsjegy kapható a

Biharmegyei takarékpénztárnál Kossuth Lajos-utca.

Jelzalogkölcst

filoxera által elpusztított szőlők ujonani befásítására 5 1/2%, termő szőlőkre 5%, városi és nagyközségbeli házakra 5 és 6%-ra.

Földbirtokra:

65 évi törlesztésre 4 1/4%,
63 1/2 « » » » 4 1/4%,
50 évi törlesztésre 5 %,
30—40 évi törlesztésre 6 %,
20—30 évi törlesztésre 7% mellett ajánl és felvilágosítást nyújt 20 kr. válsz bélyeg ellenében

Horváth Ede

64 1—0

Pilis-Csabán.